

Dehidráció

Egy porba vetett hal. Szája tátva, hiábavalóan piheg. Kocsonyás szemeiben ott remeg a révület. A forró levegő áramlásától a nyelvcső érzékeny felszíne szikkadni kezd, a heves csapkodás közben a garatot eltömíti a benyelt föld, ráragad a szájpadrásra, eltömődnek a légutak. Ezután jelentkeznek a pánik egyre mélyrehatóbb gondolatai, amiket néhány perces még intenzívebb rángatózás, majd fájdalmas fuldoklás követ, és lassan, de egyre biztosabban beáll a halál.

Valami hasonlót élhetnek át a Lábadi Lénárd kollázsain, egyes technikával készült képein megjelenő figurák, de a helyzetük nem ennyire végzetes. Lábadi autodidakta alkotó, aki bámulatos fejest ugrott a képzőművészet tengerébe. Első képsorozata naiv, magánmitológiai elemekkel tűzdelt történetek pillanatképeit jeleníti meg, melyeknek alakjait mintha mesterségesen tartaná életben, mentőövet nyújt nekik. Az általa kialakított világ kelléktárában van kád, mosdó, nagy lavórnyi víz, akvárium, oxigénpalack, mosógép. Sikamlós lényeit olyan környezetbe helyezi, ahol túlélhetnek. Általa túl-lét vákuumba kerülnek, merthogy kételtű, messziről jött nyálkás figurái már túl vannak egyfajta létezésen. Ami most van, az számukra steril és természetellenes, idegen illúzió, egy felállított díszlet a fürdőszoba rideg falai között. Művi zsánerképek, melyekben a magatehetetlen, letargikus figurák merev pózokban feszengnek, kínzó szomjúságérettel küszködve ülnek a számukra kijelölt helyen, mint akik arra várnak, mikor tör fel egy gejzír, löki szét a házat, majd repíti vissza őket otthonaikba. A házon kívülre merészkedve antropomorf alakjai földön kúszva közlekednek, míg el nem érnek egy vízzel teli hordót, koszos pocsolját vagy esővízzel teli árkot. Mindenhol ott vannak, valóságos zombiapokalipszis ez. A vízbolygó, ahol újra elnyerhetik eredeti alakjukat, és ahol Poszeidón ősapjuk már várja őket, ábránd. Vegytiszta romantikus elvágódás, de nem vala-

milyen másféle világba, hanem az őket megillető hazába. Merthogy ezek a mutáns, gyík-hal-gőte-béka lények valójában nem e világiak, hanem azonosítatlan sellők, flitteresen csillogó és ficáncoló teremtmények, akik ide-települtek poros vidékünkre, elhagyatott házaink rozsdás kádjainak szélére. Ám hosszú útjuk alatt megöregedtek, fényük megfakult, testük eldeformálódott, és nem tudni, milyen következményekkel jár majd további fejlődésükre nézve ez az újonnan fennálló helyzet. Lábadi lényei allegorikus alakjai az úton levőknek, az otthonukat nem találóknak, a vándorlásra kényszerülőknak. Tudják, hogy talán már sohasem kaphatják meg azt, amire igazán vágnak. Itt számukra túl kemény a víz, hidratálás helyett csak kiszárit, kényelmetlenek a székek, és törnek az ágyak. Valódi egzisztenciális krízishelyzet az övék, de nincs mit tenni, marad a feszült türelem és a lassú várakozás. A Lábadi illusztratív, disztópikus képein megjelenő bestiák olyan magányosak, akár a galaxisok. Űrbéli ürességüket próbálják vizeinkben ázva feloldani, csillagködös honvágjuk azonban nehezen enyhíthető. Ivadékaikat, a kis fekete ebihalakat a régen kiüresedett Matisse-féle akváriumba szülik, nem helyettesítve az aranyhalak szín pompás látványát. Úgy festenek ott, mint a virággyásokban a szamártövis. Tolnai Ottó ezt a növényt „vidékünk idegrezgésű túskekedtrálisának”¹ nevezi, Sáfrány Imre gondolatai, melyek szerint „a művészet gyomnövény, amely akkor is nő, ha nem öntözik, ott is, ahol semmi más nincs”², pedig megerősítik ezt az elképzelést. Lábadi képi szituációira, alkotói pozíciójára egyaránt igaz ez az állítás, szörnyei pedig a Sáfrány vásznain megjelenő sámánokkal is rokoníthatóak. A lefelé ívelő szájtartás, a düllelt szemek, az arc expresszív torzulása mind olyan mimikai jelek, amelyek a hasonlóságokra utalnak. Emellett az Al-Dunánál található Lepenski Vir mezolitikus, halra hasonlító, de embert ábrázoló, a felsorolt jellemvonásokat szintén magukon viselő szobrocskái is alapvetőek Lábadi figuráinak megformálásához. Erős szemöldök, hosszú orr, széles, halszerű száj, stilizált haj, szakáll, karok és kezek is gyakran láthatóak a szobrokon. Lábadi figuráit tehát 8000 évre visszamenőleg a neolitikumból eredezteti, vegyíti őket a huszadik század expresszionizmusának pátozával, és tálalja nekünk a jelenben. Ezzel a vizuális nyelvezettel olyan festői világot idéz meg, amely a már említett Sáfrány Imre képein bukkanhatott fel, de még nem lett eléggé kimerítve, „tudniillik azt, hogy újra kell vívni a festészeti harcokat (melyek egy

¹ Tolnai Ottó: *Kötetben meg nem jelent művek*. <http://dia.jadox.pim.hu/jetspeed/display/Xhtml?docId=0000015729&secId=0001167407&mainContent=true&mode=html>

² Ninkov K. Olga: Nagyapáti Kukac Péter felfedezése. In *Nagyapáti Kukac Péter*. Timp, Bácsotolya, 2008. 10–23.

részét vidékünkön meg sem vívták)³. A legújabb figuralizmusnak is nevezhető Lábadi törekvése, amelyhez néhány fiatal vajdasági képzőművész is társul. Tágabb művészettörténeti kontextusban Francis Bacon fürdőszoba-jelenetei juthatnak eszünkbe, ahol a hánykolódó, szenvedő figurákat szinte beszippantja a lefolyó. A fürdőszoba már-már szentélynek számít, ahol minden kín és gyötrelem kiázik a testből és a gondolatokból. Lábadi különös vonzódása a világ vizeihez, a Dunához és a tengerekhez misztikummal ruházza fel művészi világát.

Bátran kijelenthető, hogy Lábadi Lénárd az új, feltörekvő generációk egyik vadhajtása, kiemelkedő egyénisége, és az egyik legtehetségesebb a naiv alkotók közül. Képei alig hordozzák magukon a tipikus naiv jeleket, kifejezetten szokatlan naivitás az övé. Képzőművészeti írásait alátámasztja, hogy maga is aktív alkotó, amely arra enged következtetni, hogy belső rálátása van a „nagy titkokra”.

³ Tolnai Ottó: *Kötetben meg nem jelent művek*. <http://dia.jadox.pim.hu/jetspeed/displayXhtml?docId=0000015729&secId=0001167407&mainContent=true&mode=html>